

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№4(4)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 440 sahifa,
22-aprel, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Pedagog kadrlar tayyorlashda microteaching metodining tashkiliy asoslari va uni samarali qo'llash mexanizmlari.....	10
<i>Abdiqayumova Malika</i>	
Ijtimoiy pedagogik faoliyatning bolalarning moslashuv ko'nikmalarini shakllantirishdagi o'rni	14
<i>Abdullayeva Yulduz Qurbon qizi, Xudayberdiyeva Zilola Azamat qizi</i>	
Talabalarning og'zaki nutqini interfaol usullar yordamida rivojlantirish	18
<i>Atamirzayeva Ezoza</i>	
English Language Barriers Among Rural Ecotourism Guides in Uzbekistan	22
<i>Aminova Asilaxon Sobir qizi</i>	
Совершенство методов обучения студентов эффективному управлению временем на основе тайм-менеджмента.....	25
<i>Уразова М. Б., Абатова У. Б.</i>	
Zamonaviy ta'limda innovatsion pedagogik texnologiyalarning o'rni va samaradorligi	30
<i>Xurramova Dilso'z Baxtiyor qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'yin asosida ta'limni tashkil etishning pedagogik ahamiyati.....	33
<i>Gaipova Akjunis Qayratovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda o'zini o'zi tashkil etish tushunchasi va uning pedagogik mohiyati.....	37
<i>Alimov Bekzod Nematovich</i>	
O'qituvchilarning uzluksiz kasbiy rivojlanish tadbirlarini maktab darajasida boshqarishning integratsiyalashgan yondashuvi	41
<i>Ahadova Mushtariybonu Akmal qizi</i>	
Talabalarning tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishda innovatsion yondashuvlar	48
<i>Xurramova Sanobar Mahmatmurod qizi</i>	
Pedagogical Integration as a Factor of Humanization in Professional Teacher Education	53
<i>Yusupova Mukhabbat Anatolyevna</i>	
Yoshlarda iqtisodiy tafakkur shakllanishida etnik muhitning ta'siri.....	58
<i>Erkinova Sevara Najmiddin qiz</i>	
Innovative Approaches to Teaching English in Higher Education: a Methodological Study	61
<i>Gulsara Khakimova</i>	
Bo'lajak pedagoglarda kognitiv faollikni rivojlantirishda neyropedagogika asoslari.....	63
<i>Hikmatova Jamila Fatoh qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi aqli zaif bolalarning eshituv idrokini rivojlantirish texnologiyalari.....	68
<i>I. S. Xamrayeva, Nuriddinova Muxayyo Ishxodjayevna</i>	
Badiiy matn asosida nutqiy ko'nikmalar va ijodiy tafakkur integratsiyasini ta'minlash metodikasi	73
<i>Jo'rayeva Sevinch Abdialim qizi</i>	
Etnopedagogik muhitda maktabgacha katta yoshdagi bolalarning nutqini rivojlantirish.....	77
<i>Murodova Farangis G'anisherovna</i>	
Malaka oshirish jarayonida muammoga asoslangan o'qitish vositasida MTT tarbiyachilarining 4K ko'nikmasini rivojlantirish texnologiyasi	81
<i>Ravshanova Xafiza Komilovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida xalq og'zaki ijodi vositalaridan (ertak, maqol, qo'shiq, afsona, doston va boshqalar) foydalanishning nazariy asoslari, xalqaro va milliy tajribasi	85
<i>Tog'ayeva Munisa Muxammadiyevna</i>	
Akademik ko'nikmalarni rivojlantirish asosida kelajakdagi o'qituvchining kasbiy kompetensiyasini shakllantirish	89
<i>Tursunova Elmira Ulug'bekovna, Rayimova Mushtariy Raup qizi</i>	
Sensor integratsiya autizm spektri buzilishi bo'lgan bolalarning xulq-atvor va hissiy holatiga ta'siri.....	91
<i>Xamidova Muyassar Polsaidovna, Abdullayeva Muslima Shovkat qizi</i>	

Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining mantiqiy fikrlashini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	96
<i>Xoshimova Dilobar Kuchkarovna, Nortosheva Dildora Orif qizi, Avazmurodova Mehribon Sharif qizi</i>	
Инновационная методика нравственного воспитания в начальных классах: подход межпредметной интеграции	101
<i>Улугмурадова Шохсанам</i>	
Shaxs o'z-o'zini anglashining ijtimoiy-psixologik jihatlari	105
<i>Bobonazarov Oybek Shoyim o'g'li</i>	
Samarqand arxitektura-qurilish instituti va shahar infratuzilmasi rivojlanishi o'rtasidagi bog'liqlik (1950–1990yy).....	108
<i>Abulqosimova Dildora Asrorovna, O'ralov Sodiqjon</i>	
Tabiatshunoslik darslarida steam yondashuvi asosida ta'limni tashkil etish metodlari	111
<i>Gulnora Narmatova Tojiyevna</i>	
AI-Mediated Coil in Oral English Teacher Education: a Didactic Model for Developing Intercultural Communicative Competence.....	115
<i>Mukhammadiyeva Khalima Saidakhmadovna</i>	
Pedagogik faoliyatda kasbiy stress jarayonining ijtimoiy psixologik xususiyatlari	119
<i>Xotamova Madinabonu Iloxmon qizi</i>	
Pedagogik mahorat fani asosida bo'lajak o'qituvchilarning refleksiv ko'nikmalarini rivojlantirish texnologiyalari.....	123
<i>Xurramova Mohidil Baxtiyorovna</i>	
Bo'lajak kutubxonachilarda ilm-fanga oid bilimlarni o'zlashtirish malakasini shakllantirish	126
<i>O'rozov Abdurasul Norboyevich</i>	
Методологические подходы к развитию духовно-творческого потенциала детей младшего школьного возраста	130
<i>Хасанова Гулшод Касимовна</i>	
Pedagogik ta'lim transformatsiyasida talabalarning tadqiqotchilik kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyasi.....	134
<i>Rustamova Shoxista Omonjonovna</i>	
O'rta maktab yoshidagi o'quvchilarda voleybol mashg'ulotlarining psixoemotsional holat va ijtimoiy faollikka ta'siri	138
<i>Xonimqulova Durdona</i>	
Farzandlar tarbiyasida otalik va onalik hissining shakllanishining o'ziga xosligi	141
<i>Tursunboyeva Gavharoy Abdivohid qizi</i>	
O'quv jarayonida raqamli kontent (elektron darslik, multimedia materiallari) yaratish texnologiyalari.....	145
<i>Quvatov Shuxrat Akmurodovich, Rashidov Anvarjon Sharipovich</i>	
Scratch dasturida harflarni vizuallashtirish orqali 1-sinf o'quvchilarining tasavvurlarini rivojlantirish usullarini takomillashtirish.....	150
<i>Normurodova Sadoqat Xoliqulovna</i>	
Vaqtini boshqarish hamda to'g'ri taqsimlashning pedagog hayoti va faoliyatidagi ahamiyati.....	155
<i>Tursunova Nilufar</i>	
Sun'iy intellektning ingliz tili o'qitishdagi roli	159
<i>Burxonova Aziza Ikhtiyorovna, Negova Feruza Sharifovna</i>	
Разработка системы адаптивной генерации контрольных вопросов из учебных материалов на узбекском языке на основе гибридного подхода ИИ и таксономии Блума	162
<i>Бегалиев Жалолиддин Камолитдинович, Маматов Ислонбек Ильесович</i>	
Применение данных беспилотной авиации для обновления картографических данных	168
<i>Хакимов Дониёр Бахтиёр угли, Бурунова Муниса Баходировна</i>	
The Role and Significance of the Acmeological Approach in the Managerial Activity of School Principals.....	172
<i>Normurodova Aziza Zuxriddin qizi</i>	
Bo'lajak pedagoglarda tarbiya darslarini samarali tashkil etishga o'rgatish: mazmuni, shakli va metodlari ..	178
<i>Sheraliyeva Nasiba Alimkulovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy xulq-atvorni shakllantirishda ota-ona tarbiya uslublarining pedagogik imkoniyatlari.....	184
<i>Ashurova Aziza Erkinovna</i>	

Mintaqaviy sanoat korxonalarining biznes jarayonlarini tahlil qilish va baholashning zamonaviy usullari (BPM, Lean, Six Sigma yondashuvlari misolida)	188
<i>Azimova Maxfuza Rashidovna</i>	
O'zbekistonda turli etnik guruhlarda mehnat motivatsiyasining qiyosiy tahlili.....	193
<i>Erkinova Sevara Najmiddin qizi, Saidakbarova E'zozaxon Muzaffar qizi</i>	
"Geogebra" dasturi yordamida geometriya va matematik analiz kursini o'qitishda vizual tafakkurni rivojlantirish metodikasi.....	196
<i>Fayzullayeva E'zoza O'tkir qizi</i>	
Umumta'lim maktablarida raqamli transformatsiya texnologiyalarini qo'llashning zarurati.....	200
<i>Musurmanova Shodiya Xolmuratovna</i>	
Raqamli ta'lim texnologiyalari va sun'iy intellekt asosida ta'lim jarayonini takomillashtirish.....	204
<i>O'ktamov Madadjon O'ktam o'g'li, Boymurodova Shahzoda Alisher qizi</i>	
Gimnastikada akrobatik mashqlarni rivojlantirish metodikasi	208
<i>Raxmatova Nodira Muxtorjon qizi</i>	
Suggestiv metodlar asosida xulqi og'ishgan bolalar uchun tarbiyaviy mashg'ulotlarni loyihalash	212
<i>Shermatova Manzura Ikromjanovna</i>	
Tabaqalashtirilgan yondashuv asosida tayyorlov guruh tarbiyalanuvchilarini maktab ta'limiga tayyorlash ...	216
<i>Sanayeva S. B., Toshqulova Z. U.</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida ekologik tafakkurni rivojlantirishning dolzarbligi.....	220
<i>Yaxshiboyeva Nargiza Rustamqulovna</i>	
Понятие искусственного интеллекта в контексте образования и его педагогические функции	224
<i>Каримова Сабина Собировна</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kasbiy barqarorlik ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik omillari....	230
<i>Akramjonova Feruza Akramjonovna</i>	
Demografik yuklama sharoitida maktab pedagogik jamoasini samarali boshqarishning hr-strategiyalari.....	233
<i>Axmadqulova Ozodaxon Hamidullo qizi</i>	
Kasbiy identifikatsiya – shaxsning kasbiy o'zligini shakllantirish omili sifatida	236
<i>Bazarov Xayotbek Ne'matovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida qoraqalpoq xalq ertaklari asosida multimediyali mahsulotlar yaratish samaradorligi.....	240
<i>Bekimbetova Aynagul Amangeldievna, Ollaberganova Mohira</i>	
Odam anatomiyasi va fiziologiyasi darslarida muammoli ta'lim texnologiyalari orqali talabalarning ijodiy izlanuvchanligini faollashtirish.....	245
<i>Haydarova Pardaxol Boboqulovna</i>	
Chet el va O'zbekiston tajribasida ota-onalar bilan hamkorlikni tashkil etishning metodologiyasi	249
<i>Inomova Madina</i>	
Boshlag'ich ta'lim tabiiy fanlarini o'qitishda o'quvchilarning ijodkorligini shakllantirish metodikasi.....	253
<i>Ismatova Zulayho Asadovna, Avazova Gulnoza Qodirjon qizi</i>	
Innovatsion ta'lim muhitida boshlang'ich sinf o'quvchilarida ekologik tarbiyani shakllantirishning samarali yo'llari	256
<i>Ismatova Zulayho Asadovna, Xamroyeva Ozoda Norbo'ta qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida o'quvchilarning so'z boyligi va nutqiy ko'nikmalarini shakllantirish	259
<i>Mambetova Lobar Mirzavali qizi, Rajabova Nafisaxon Dilmurod qizi</i>	
Kasbiy faoliyatda pedagogik improvizatsiya ijodiy kompetensiya sifatida	264
<i>Miraxmedova Dilafro'zxon Nurilloxon qizi, Jo'rayeva Gulshodaxon Ibrohimjon qizi</i>	
Media savodxonlik tushunchasi va uning pedagogik ta'limdagi ahamiyati.....	267
<i>Salomova Lobar Sobir qizi</i>	
Innovatsion ta'lim muhitida boshlang'ich sinf o'quvchilarida estetik tarbiyani shakllantirish metodikasi	271
<i>Tursunova Malika Baxtiyor qizi, Aminova Oltinay Davranbek qizi</i>	
STEAM texnologiyasi asosida o'quvchilarning ijodiy tafakkurini rivojlantirish metodikasi	274
<i>Xaydarova Dilafuz Abdukurim qizi</i>	

Refleksiv ko'nikmalarni rivojlantirish – bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash bosqichi sifatida.....	279
<i>Jo'rayeva Maftuna Dilshodbek qizi</i>	
Chimyon–Chorvoq kurort-rekreatsiya zonasidagi rekreatsiya obyektlari va ulardan foydalanish holati	283
<i>Djurayeva Lobar Vaxitovna</i>	
G'ovlar osha yuguruvchi qizlarning maxsus jismoniy tayyorgarlik darajasini oshirish asosida sport musobaqalariga tayyorlash.....	286
<i>Sattorqulova Fotima Jamol qizi, Sattorqulova Zuhra Jamol qizi</i>	
Grammatika va yozuv ko'nikmasining integratsiyalashuvini ESL o'quvchilarning grammatik ravonligini o'stirishdagi ahamiyati	292
<i>Ne'matova Iroda Ilhom qizi, Karimova Xadicha Fazliddin qizi</i>	
Формирование экологической культуры и проектных компетенций молодежи в формате хакатона “Климатон–25”	295
<i>Бегмуратова Зоя Асаматдиновна</i>	
Portlovchi kuch sifatini rivojlantirishning nazariy va metodik asoslari.....	298
<i>Xushvaqtov Shaxzod Mamatqul o'g'li</i>	
Enhancing the Writing Skills of Non-Philological Students Through Artificial Intelligence Tools	302
<i>Rajabova Rakhimakhon Maksudovna</i>	
Supporting Children With Autism in Inclusive Education: Effectiveness of Multisensory, Visual Scheduling, and ABA Approaches.....	306
<i>Safarova Sanobar Omontashevna, Rakhimova Ozoda Abdurasul qizi</i>	
O'quv topshiriqlari orqali 6-sinf o'quvchilarining pragmatik kompetensiyasini rivojlantirishdagi leksik birliklar bilan ishlashning ahamiyati	310
<i>Ashirbayeva Nafisa Aminbayevna</i>	
O'smirlarda nevrotik holatlarning namoyon bo'lish xususiyatlari va ularni diagnostika qilishning nazariy-metodologik asoslari	313
<i>Abduraximov Doniyor Abdusaid o'g'li</i>	
Ingliz tilini o'rgatishda talabalarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish metodlari.....	317
<i>Abirqulova Nafisa Abdusalamovna</i>	
Yuqori sinf ingliz tili darslarida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning innovatsion metodik modeli	321
<i>Ahmadjonova Diyoraxon Dilshod qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etish va pedagogik muloqot madaniyati	326
<i>Alimov Shavkatbek Shuxratbekovich</i>	
Identification and Systematization of Emotional Intelligence Indicators in Pre-Service Primary School Teachers.....	330
<i>Aminova Nasiba Davlatboy kizi</i>	
Oligofren bolalarda kognitiv jarayonlarni rivojlantirishda o'yin terapiyasining nazariy-metodologik asoslari va pedagogik samaradorligi	334
<i>Amirsaidova Sh. M., Jumanazarova Mashhura San'atbek qizi</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili va o'qish savodxonligi darslarida matn ustida ishlash metodikasi	339
<i>Asilbekova Shoxsanam To'liqin qizi</i>	
O'zbekistonda olimpiya harakatini rivojlantirishning pedagogik asoslari	344
<i>Axmadaiyeva Gulnoz Ikramovna</i>	
Zamonaviy tibbiyotda hissiyotlarni boshqarishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.....	348
<i>Azgarova Gulsum Alisher qizi</i>	
The Use of Problem-Based Learning Methods in Delivering High-Quality Education in Schools	351
<i>Bekmuratova U'mit Ken'esbay qizi, Abdiev Azamat</i>	
Akseleratsiyaning o'quvchilar xulq-atvoriga ta'siri	355
<i>Botirova Oydina Vadimovna</i>	
Ta'limda zamonaviy pedagogik innovatsiyalar va raqamli transformatsiya: bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarni tayyorlashning metodologik asoslari	361
<i>Eshimova Nasiba Zohiddin qizi</i>	

Kasbiy samaradorlikni oshirishda sun'iy intellektning roli: "KasbNavigator" platformasi misolida	365
<i>Isayeva Oylarxon Ro'zimatjon qizi, Sobirov Muslimjon Muxsinjon o'g'li</i>	
Ixtisoslashtirilgan maktablarda o'quvchilarning nutqiy faoliyatini rivojlantirish: integratsiyalashgan ta'lim va ijodiy yondashuv.....	369
<i>Mavlanova Saidaxon Umarovna</i>	
Yoshlar orasida ijtimoiy tarmoqlardan foydalanishning depressiv holatlarga ta'siri	373
<i>Mirzaxmatova Sayyora Saydaxmatovna</i>	
Kiberijtimoiylashuv sharoitida avlodlararo kommunikativ o'zaro ta'sirning psixologik xususiyatlari.....	375
<i>Muhiddinova Mamlakat Nabi qizi</i>	
"Emotsional Learning Analytics"metodi asosida o'qituvchilarning reflektiv kompetensiyasini rivojlantirish ...	380
<i>Omonqulova Diyora Farhod qizi</i>	
Talabalarda milliy identiklikni shakllantirishning nazariy asoslari.....	384
<i>Qudratov Davron Sami o'g'li</i>	
Media kompetentlik va media savodxonlik tushunchalarining ilmiy-pedagogik mohiyati, tarkibi va rivojlanish tarixi.....	388
<i>Rahimova Xosiyat Uralovna</i>	
Yangilanayotgan O'zbekistonda tarix fani oqituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning nazariy va metodik asoslari	392
<i>Raxmatova Ondagul Oybek qizi</i>	
Talabalarning kasbiy tayyorgarligida mantiqiy fikrlashini rivojlantirish kompetensiyalarini shakllantirishning pedagogik muamolari.....	395
<i>Raxmonova Mavluda Suvon qizi</i>	
O'smirlarni kiberbulling tahdididan himoya qilishning psixologik mexanizmlari	398
<i>Sattorova Mohinur Sherali qizi</i>	
Bolalarda oilaga hurmat va qadriyatli munosabatni rivojlantirish jarayonida ota-ona bilan hamkorlik qilish yo'llari	401
<i>Sharofutdinova Nigora Kenja qizi, Usarova Marg'uba Nazar qizi</i>	
O'zbekistonda o'qituvchilar malakasini oshirishning vertikal modeli: tizimli tahlil va cheklovlar	405
<i>Toxirova Nafisa Dilshod qizi</i>	
Fizika fanini o'qitishda maxsus ehtiyojli o'quvchilar uchun texnologiyalar va tajribalarning roli	409
<i>Tursunov Alisher Isoqovich, G'ulomov Davlatbek Istat o'g'li</i>	
MTTda qadriyatlar kompetentligini rivojlantirish vositalari	412
<i>Urinova Rushana Tursunniyozovna, Usarova Marg'uba Nazar qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda nutq o'stirish metodikasini takomillashtirish.....	415
<i>Xakimova Xosiyat Jurayevna</i>	
O'smirlik davrida deviant xulq-atvor namoyon bo'lishining psixologik xususiyatlari	419
<i>Xalilova Sarvinoz Qodirali qizi</i>	
Ta'lim platformalarida mustaqil ta'lim ma'lumotlarini relyatsion model asosida optimallashtirish	422
<i>Xasanov Baxrom Boktiboyevich</i>	
Применение информационных технологий для интеллектуального анализа чрезвычайных ситуаций на основе edge computing и компьютерного зрения.....	426
<i>Мамаражабов Музаффар Абдурасулович, Маматов Ислombек Ильесович</i>	
Индивидуальное интеллектуальное развитие личности – как педагогическая проблема	432
<i>Олтибоева Камола Шарофжон қизи</i>	
Представления о реальной и виртуальной дружбе у подростков	436
<i>Хамидова Нигора Илхомовна</i>	

O'ZBEKISTONDA OLIMPIYA HARAKATINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI

Axmadaliyeva Gulnoz Ikramovna

Olimpiya va paralimpiya shon-shuhrati muzeyi direktori

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekistonda olimpiya harakatini rivojlantirishning pedagogik asoslari, ularning jismoniy tarbiya va sport ta'limi tizimidagi o'rni hamda yosh sportchilarni tayyorlash jarayonidagi ahamiyati ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotda olimpiya ta'limi tamoyillari, sport pedagogikasi yondashuvlari va tarbiyaviy jarayonlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik chuqur o'rganilgan. Shuningdek, sportchilarda olimpiya qadriyatlarini (halollik, hurmat, do'stlik va yuksak sport etikasi) shakllantirish mexanizmlari hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash samaradorligi ko'rib chiqiladi. Maqolada O'zbekistonda sport ta'limi tizimini takomillashtirish, trener-o'qituvchilarning pedagogik kompetensiyasini oshirish va xalqaro tajribalarni joriy etish masalalari ham yoritilgan. Tadqiqot natijalari olimpiya harakatini rivojlantirishda pedagogik yondashuvlar muhim omil ekanligini ko'rsatadi hamda yosh avlodni barkamol etib tarbiyalashda sportning o'rnini asoslab beradi.

Kalit so'zlar: olimpiya harakati, pedagogik asoslar, sport ta'limi, jismoniy tarbiya, olimpiya qadriyatlari, sport pedagogikasi, yosh sportchilarni tayyorlash.

Abstract: This article provides a scientific analysis of the pedagogical foundations for the development of the Olympic movement in Uzbekistan, its role within the system of physical education and sports education, and its significance in the training process of young athletes. The study thoroughly examines the principles of Olympic education, approaches to sports pedagogy, and the interrelation between educational processes. It also explores mechanisms for forming Olympic values in athletes (fair play, respect, friendship, and high sporting ethics), as well as the effectiveness of modern pedagogical technologies. The article addresses issues of improving the sports education system in Uzbekistan, enhancing the pedagogical competence of coaches and teachers, and implementing international experience. The results of the study demonstrate that pedagogical approaches are a key factor in the development of the Olympic movement and substantiate the role of sport in educating a well-rounded younger generation.

Key words: Olympic movement, pedagogical foundations, sports education, physical education, Olympic values, sports pedagogy, youth athlete training.

Аннотация: В данной статье научно анализируются педагогические основы развития олимпийского движения в Узбекистане, его роль в системе физического воспитания и спортивного образования, а также значение в процессе подготовки молодых спортсменов. В исследовании глубоко изучены принципы олимпийского образования, подходы спортивной педагогики и взаимосвязь воспитательных процессов. Также рассматриваются механизмы формирования у спортсменов олимпийских ценностей (честность, уважение, дружба и высокая спортивная этика), а также эффективность применения современных педагогических технологий. В статье освещаются вопросы совершенствования системы спортивного образования в Узбекистане, повышения педагогической компетентности тренеров-преподавателей и внедрения международного опыта. Результаты исследования показывают, что педагогические подходы являются важным фактором развития олимпийского движения и обосновывают роль спорта в воспитании гармонично развитого молодого поколения.

Ключевые слова: олимпийское движение, педагогические основы, спортивное образование, физическое воспитание, олимпийские ценности, спортивная педагогика, подготовка молодых спортсменов.

KIRISH

Olimpiya harakati zamonaviy dunyoda nafaqat sport musobaqalari tizimi, balki insoniyatni birlashtiruvchi, tinchlik, do'stlik va hamjihatlik g'oyalari targ'ib qiluvchi global ijtimoiy-madaniy hamda pedagogik fenomen sifatida e'tirof etiladi. Uning asosiy maqsadi sport orqali insonning jismoniy, ma'naviy va axloqiy kamolotini ta'minlash, yosh avlodni sog'lom turmush tarziga yo'naltirish hamda jamiyatda ijobiy qadriyatlarni mustahkamlashdan iboratdir. Shu jihatdan olimpiya harakati nafaqat sport tizimi, balki keng qamrovli tarbiyaviy va ta'limiy

jarayon sifatida ham muhim ahamiyat kasb etadi. O'zbekiston Respublikasida mustaqillikka erishilgach, barcha sohalar qatori jismoniy tarbiya va sport tizimida ham chuqur islohotlar amalga oshirildi. Xususan, milliy sport tizimini shakllantirish, xalqaro sport maydoniga integratsiyalashuv va yosh avlodni zamonaviy talablar asosida tayyorlash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Ushbu jarayonda olimpiya harakatini rivojlantirish va uni pedagogik asoslar bilan boyitish masalasi alohida ahamiyat kasb etdi.

Olimpiya harakati O'zbekistonda nafaqat professional sportchilarni tayyorlash, balki ommaviy sportni rivojlantirish, yoshlarni jismoniy tarbiya jarayoniga keng jalb etish va sog'lom avlodni shakllantirishning muhim vositasiga aylandi. Ayniqsa, sport ta'limi tizimida olimpiya qadriyatlarini singdirish, sportchilarda axloqiy va irodaviy sifatlarni shakllantirish hamda ularni xalqaro musobaqalarga tayyorlashda pedagogik yondashuvlar tobora muhim o'rin egallamoqda. Bugungi kunda global sport tizimi jadal rivojlanayotgan bir davrda har bir davlatning olimpiya harakatidagi o'rni uning sport salohiyati, infratuzilmasi va pedagogik tayyorgarlik tizimi bilan belgilanadi. Shu nuqtai nazardan, O'zbekistonda olimpiya harakatini rivojlantirish jarayonini faqat sport natijalari bilan emas, balki pedagogik jarayonlar, tarbiya tizimi va ta'lim metodikasi bilan bog'liq holda o'rganish dolzarb ilmiy muammo hisoblanadi.

Olimpiya pedagogikasi tushunchasi sportchilarning nafaqat jismoniy tayyorgarligini, balki ularning ma'naviy dunyoqarashi, axloqiy qadriyatlari va ijtimoiy mas'uliyatini shakllantirishga qaratilgan kompleks yondashuvni anglatadi. Bu yondashuv sportchini faqat musobaqa ishtirokchisi sifatida emas, balki jamiyatning faol, ongli va tarbiyalangan a'zosi sifatida shakllantirishni maqsad qiladi. Shu sababli olimpiya harakatini rivojlantirish jarayonida pedagogik asoslarning o'rni beqiyosdir. O'zbekistonda so'nggi yillarda sport sohasida olib borilayotgan islohotlar, xususan, sport maktablari, ixtisoslashtirilgan olimpiya zaxiralari kollejlari va oliy sport ta'lim muassasalarining faoliyati olimpiya harakatini yangi bosqichga olib chiqdi. Bu jarayonda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish, trener-o'qituvchilarning malakasini oshirish va sportchilarni individual yondashuv asosida tayyorlash muhim vazifalardan biri bo'lib qolmoqda. Shuningdek, olimpiya harakatining pedagogik asoslarini o'rganish yosh avlodni xalqaro sport standartlariga mos ravishda tayyorlash, ularning raqobatbardoshligini oshirish va global sport maydonida munosib natijalarga erishishini ta'minlashga xizmat qiladi. Sport ta'limi jarayonida olimpiya qadriyatlarini singdirish esa yoshlar ongida halollik, intizom, jamoaviylik va maqsadga intilish kabi sifatlarni shakllantiradi.

Mazkur mavzuning dolzarbligi shundaki, hozirgi kunda sport nafaqat musobaqa maydoni, balki kuchli tarbiya vositasi, ijtimoiy integratsiya mexanizmi va davlat imijini shakllantiruvchi omil sifatida qaralmoqda. Shu bois olimpiya harakatini rivojlantirishning pedagogik asoslarini chuqur o'rganish, ilmiy tahlil qilish va amaliyotga tatbiq etish muhim ilmiy va amaliy ahamiyatga ega. Ushbu maqolaning asosiy maqsadi O'zbekistonda olimpiya harakatini rivojlantirishning pedagogik asoslarini tahlil qilish, sport ta'limi jarayonidagi zamonaviy yondashuvlarni o'rganish hamda ularning samaradorligini ilmiy jihatdan asoslashdan iboratdir. Shu bilan birga, tadqiqotda olimpiya pedagogikasining yosh sportchilar tarbiyasidagi o'rni va uning kelajakdagi rivojlanish istiqbollari ham ko'rib chiqiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ushbu tadqiqotda O'zbekistonda olimpiya harakatini rivojlantirishning pedagogik asoslarini o'rganishda mahalliy va xorijiy olimlar, davlat organlari hamda rasmiy hujjatlar tomonidan yaratilgan ilmiy manbalar tahlil qilindi. Tahlil qilingan adabiyotlar mazmuni sport pedagogikasi, olimpiya harakati rivoji va davlat siyosatining sport sohasidagi o'rnini yoritishga qaratilgan. Shavkat Mirziyoyevning "Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi" asarida mamlakatda sportni rivojlantirish, sog'lom avlodni tarbiyalash va xalqaro sport maydonida raqobatbardosh tizim yaratish masalalari davlat siyosatining muhim yo'nalishi sifatida belgilangan. Ushbu asar olimpiya harakatini rivojlantirishning strategik asoslarini tushunishda muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, Islom Karimovning "O'zbekiston mustaqillikka erishish ostonasida" asarida mustaqillikdan keyingi ijtimoiy-iqtisodiy islohotlar, jumladan, sport tizimini shakllantirish jarayonlari yoritilgan bo'lib, bu ish olimpiya harakatining dastlabki institutsional asoslarini tushunishga yordam beradi.

Sport pedagogikasi va jismoniy tarbiya nazariyasiga oid ilmiy adabiyotlar, xususan Y. Abdullayev ("Jismoniy tarbiya va sport nazariyasi"), S. S. G'ulomov ("Sport pedagogikasi asoslari"), Sh. Tursunov ("Sport nazariyasi va metodikasi") hamda A. Murodov ("Jismoniy tarbiya pedagogikasi") kabi olimlarning ishlari sport ta'limi jarayonining pedagogik asoslarini chuqur yoritadi. Ushbu manbalarda sportchilarning jismoniy, texnik va psixologik tayyorgarligi, shuningdek, o'quv-mashg'ulot jarayonini tashkil etish metodlari batafsil tahlil qilingan.

O'zbekiston Respublikasi Jismoniy tarbiya va sport vazirligi hamda O'zbekiston Milliy Olimpiya Qo'mitasi tomonidan taqdim etilgan rasmiy hisobotlar mamlakatda sport infratuzilmasining rivojlanishi, xalqaro musobaqalardagi ishtirok va erishilgan natijalarni statistik jihatdan tahlil qilish imkonini beradi. Bu manbalar olimpiya harakatining amaliy rivojlanish bosqichlarini ko'rsatishda asosiy empirik baza bo'lib xizmat qiladi. Bundan tashqari, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining sport sohasiga oid qarorlari to'plami davlat siyosati-

ning huquqiy asoslarini ochib beradi. Ushbu hujjatlar sport tizimini boshqarish, moliyalashtirish va rivojlantirish mexanizmlarini belgilab beradi. Hasanov B. ("Olimpiya harakati va sport rivoji") hamda Rahimov K. ("Yosh sportchilarni tayyorlash metodikasi") kabi tadqiqotchilar olimpiya harakatining amaliy va metodik jihatlarini yoritib, yosh sportchilarni tayyorlash jarayonida pedagogik yondashuvlarning ahamiyatini asoslab bergan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot O'zbekistonda olimpiya harakatini rivojlantirishning pedagogik asoslarini chuqur tahlil qilishga qaratilgan bo'lib, unda sport ta'limi jarayoni, olimpiya pedagogikasi va yosh sportchilarni tayyorlash tizimi kompleks yondashuv asosida o'rganildi. Tadqiqotning ilmiy asoslanganligini ta'minlash maqsadida bir nechta nazariy va amaliy metodlardan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida quyidagi asosiy ilmiy yondashuvlar qo'llanildi:

Nazariy tahlil metodi – olimpiya harakati, sport pedagogikasi va jismoniy tarbiya sohasiga oid ilmiy adabiyotlar, monografiyalar, maqolalar hamda normativ-huquqiy hujjatlar o'rganildi. Ushbu metod orqali mavzuga oid mavjud ilmiy qarashlar tizimlashtirildi va umumlashtirildi.

Tizimli yondashuv metodi – olimpiya harakati yaxlit pedagogik tizim sifatida tahlil qilindi. Bunda sport ta'limi, tarbiya jarayoni, trener faoliyati va sport infratuzilmasi o'zaro bog'liq tizim sifatida ko'rib chiqildi.

Qiyosiy tahlil metodi – an'anaviy jismoniy tarbiya tizimi va olimpiya pedagogikasi asosida tashkil etilgan zamonaviy sport ta'limi yondashuvlari solishtirildi. Bu orqali ularning samaradorlik darajasi va farqli jihatlari aniqlashtirildi.

Pedagogik kuzatuv metodi – sport maktablari, olimpiya zaxiralari kollejlari va o'quv-mashg'ulot jarayonlari bevosita kuzatilib, sportchilarni tayyorlash jarayonidagi pedagogik yondashuvlar o'rganildi. Analitik-sintetik metod – yig'ilgan ma'lumotlar tahlil qilinib, umumiy ilmiy xulosalar shakllantirildi. Ushbu metod yordamida turli manbalardagi ma'lumotlar yagona ilmiy tizimga keltirildi.

Empirik metod – amaliy tajribalar, trenerlar fikrlari hamda sportchilar tayyorgarligi jarayonidagi real holatlar o'rganildi. Bu esa tadqiqotning amaliy ahamiyatini oshirdi.

Kontent-tahlil metodi – sport ta'limiga oid davlat dasturlari, strategik hujjatlar va rasmiy ma'lumotlar mazmunan tahlil qilinib, olimpiya harakatini rivojlantirishdagi asosiy yo'nalishlar aniqlashtirildi.

Shuningdek, tadqiqotda sifatli (qualitative) yondashuv ustuvor bo'lib, pedagogik jarayonlarning mazmuni va ularning sportchilar shaxsini shakllantirishdagi roli chuqur o'rganildi. Ayrim hollarda esa statistik ma'lumotlardan foydalanilib, sport natijalari va rivojlanish dinamikasi umumiy tahlil qilindi. Mazkur metodlarning uyg'un qo'llanilishi tadqiqotning ilmiy aniqligini oshirib, O'zbekistonda olimpiya harakatini rivojlantirish jarayonini pedagogik nuqtai nazardan har tomonlama tahlil qilish imkonini berdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalarini tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda olimpiya harakatini rivojlantirish jarayoni bevosita pedagogik yondashuvlar bilan uzviy bog'liq bo'lib, bu holat sport ta'limi tizimining sifat jihatdan yangi bosqichga o'tganini anglatadi. Olimpiya pedagogikasi nafaqat sportchilarning jismoniy tayyorgarligini oshirishga, balki ularning shaxsiy, axloqiy va ijtimoiy rivojlanishiga ham kuchli ta'sir ko'rsatmoqda. Muhokama natijalari shuni tasdiqlaydiki, sport ta'limida olimpiya qadriyatlarini shakllantirish jarayoni bugungi kunda asosiy pedagogik vazifalardan biri sifatida qaralmoqda. Bu qadriyatlar sportchilarda intizom, halollik, mas'uliyat, jamoaviylik va raqobatbardoshlik kabi sifatlarni rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu jihatdan olimpiya harakati tarbiyaviy jarayonning muhim komponentiga aylangan.

Shuningdek, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish sport ta'limining samaradorligini sezilarli darajada oshirganligi aniqlandi. Interaktiv o'qitish usullari, raqamli monitoring, video-tahlil va individual trening dasturlari sportchilarning texnik va taktik ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynamoqda. Bu esa an'anaviy mashg'ulot usullariga nisbatan yuqori natijadorlikni ta'minlamoqda. Biroq, tadqiqot jarayonida ayrim muammolar ham aniqlangan bo'lib, ular olimpiya harakatini yanada samarali rivojlantirishga to'sqinlik qilishi mumkin. Jumladan:

- trenerlarning pedagogik va psixologik tayyorgarligini yanada oshirish zarurati;
- zamonaviy sport infratuzilmasining barcha hududlarda bir xil rivojlanmaganligi;
- sport fanlari bo'yicha ilmiy-metodik materiallarning yetarli emasligi;
- ayrim sport turlarida moliyaviy va texnik resurslar cheklanganligi.

Ushbu muammolarni bartaraf etish olimpiya harakatining kelgusidagi rivoji uchun muhim omil hisoblanadi. Ayniqsa, trenerlar malakasini oshirish va ilmiy asoslangan pedagogik dasturlarni keng joriy etish sport tizimining samaradorligini oshirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Muhokama natijalari shuni ham ko'rsatadiki, olimpiya harakati faqat sport natijalari bilan cheklanmaydi, balki keng ijtimoiy-tarbiyaviy ahamiyatga ega jarayon hisoblanadi. U yoshlar orasida sog'lom turmush tarzini shakllantirish, ularni zararli odatlardan himoya qilish va ijtimoiy faolligini oshirishda muhim vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Bundan tashqari, global sport tizimidagi integratsiya jarayonlari O'zbekiston olimpiya harakatining rivojlanishiga yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Xalqaro tajribalarni o'rganish, qo'shma o'quv-mashg'ulot lagerlari va xalqaro musobaqalarda ishtirok etish sportchilarning tajribasini oshirishga xizmat qilmoqda. Umuman olganda, muhokama natijalari O'zbekistonda olimpiya harakatini rivojlantirish jarayonida pedagogik asoslarning hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanligini tasdiqlaydi va bu yo'nalishda tizimli islohotlarni davom ettirish zarurligini ko'rsatadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonda olimpiya harakatini rivojlantirish jarayoni pedagogik asoslar bilan chambarchas bog'liq bo'lib, bu yo'nalish sport tizimining sifat jihatdan takomillashishida muhim o'rin tutadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, olimpiya pedagogikasi sportchilarning nafaqat jismoniy tayyorgarligini, balki ularning ma'naviy-axloqiy, psixologik va ijtimoiy rivojlanishini ham ta'minlovchi kompleks tizim sifatida namoyon bo'lmoqda.

Sport ta'limi jarayoniga olimpiya qadriyatlarini (halollik, hurmat, do'stlik va adolatli raqobat) keng joriy etish yosh sportchilarda kuchli irodaviy sifatlar, intizom, mas'uliyat va jamoaviy ishlash ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qilmoqda. Bu esa ularning xalqaro sport maydonida muvaffaqiyatli ishtirok etishiga zamin yaratadi. Shuningdek, zamonaviy pedagogik texnologiyalar va innovatsion yondashuvlarning qo'llanilishi sport ta'limi samaradorligini oshirib, o'quv-mashg'ulot jarayonini yanada tizimli va maqsadli tashkil etish imkonini bermoqda. Trener-o'qituvchilarning kasbiy va pedagogik malakasini oshirish esa sportchilar tayyorgarligining sifatini belgilovchi asosiy omillardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda.

Tadqiqot davomida aniqlangan natijalar shuni ham ko'rsatadiki, olimpiya harakatini rivojlantirish faqat sport natijalariga erishish bilan cheklanmaydi, balki keng ijtimoiy-tarbiyaviy ahamiyatga ega jarayon hisoblanadi. U yoshlar orasida sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish, ularni ma'naviy jihatdan barkamol etib tarbiyalash hamda jamiyatda sog'lom ijtimoiy muhitni shakllantirishga xizmat qiladi. Kelgusida olimpiya harakatini yanada rivojlantirish uchun pedagogik innovatsiyalarni keng joriy etish, xalqaro tajribalarni o'rganish, sport infratuzilmasini modernizatsiya qilish hamda ilmiy-metodik bazani mustahkamlash muhim ahamiyat kasb etadi. Bu esa O'zbekiston sport tizimining global miqyosda raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi. Umuman olganda, olimpiya harakatining pedagogik asoslari milliy sport tizimini rivojlantirishda strategik ahamiyatga ega bo'lib, uning samarali amalga oshirilishi O'zbekistonning xalqaro sport maydonidagi o'rnini yanada mustahkamlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyev. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, 2017.
2. Karimov I. A. O'zbekiston mustaqillikka erishish ostonasida. Toshkent, 2011.
3. Abdullayev Y. Jismoniy tarbiya va sport nazariyasi. Toshkent: O'qituvchi, 2012.
4. G'ulomov S. S. Sport pedagogikasi asoslari. Toshkent: Fan, 2015.
5. O'zbekiston Respublikasi Jismoniy tarbiya va sport vazirligi. Rasmiy statistik hisobotlar. Toshkent, 2022.
6. O'zbekiston Milliy Olimpiya Qo'mitasi. Yillik hisobot. Toshkent, 2023.
7. Tursunov Sh. Sport nazariyasi va metodikasi. Toshkent: Fan va texnologiya, 2014.
8. Murodov A. Jismoniy tarbiya pedagogikasi. Toshkent, 2010.
9. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi qarorlari to'plami. Sport sohasiga oid hujjatlar. Toshkent, 2021.
10. Hasanov B. Olimpiya harakati va sport rivoji. Toshkent: Fan, 2018.
11. Rahimov K. Yosh sportchilarni tayyorlash metodikasi. Toshkent, 2016.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №4(4)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.